

Peter Drehmanns stuurt een beknelde man door Oost-Europa

Het woeden der gehele wereld

De Nederlandse auteur Peter Drehmanns (1960) heeft een naargeestig wereldbeeld, maar weet daar op een weergalozes manier munt uit te slaan. In *Altijd maar begraven* drijft hij de ontluistering van zijn korzelige hoofdpersonage Hans Woedman op de spits. Hoog tijd dat deze virulente schrijver uit het literaire wachtportaal wordt gehaald. DOOR DIRK LEYMAN

Geloof me, beste lezer, je kunt het niet bevroeden hoeveel Nederlandse romans vol getelefoneerd maakwerk er soms in dichte drommen op de leestafel van de recensent belanden. Je wordt er weleens moedeloos van en je vraagt je af wat uitgeverij toch beogen met die cloaca van identiek ogende schrijfsels, alsof de criticus een eend is die moet worden vetgemest. En toch moet je alert blijven. Want achter obligate flaptaksten en ongeïnspireerde omslagen durven boeken te schuilen die je wederom hoopvol verzoenen met de staat van de Nederlandstalige letteren. Peter Drehmanns is zo'n schrijver die je makkelijk over het hoofd zou kunnen zien. De man is intussen toe aan zijn vijfde

roman, maar heeft zich nog niet mogen verheugen in een lezersovertal, al hebben sommige Nederlandse critici zijn talent wel al gedetecteerd. In veel gevallen verhuisden zijn tegendraadse romans linea recta naar het vagevuur van de letteren bij boekenboer De Slegte. Onverdiend, omdat Drehmanns niet enkel een krachtig 'metaforenmachinist' is maar ook tegen de haren in durft te strijken. Evenzeer kan hij op gewiekte manier talloze genres naar zijn pijpen doen dansen. In zijn romans en verhalen zoals *Erfsmet* (2004) en *Blackpool* (2005) laat hij zijn gehavende helden "ongezellig de afgrond induiken", zoals Kees 't Hart het ooit formuleerde.

Drehmanns kan situaties ook zodanig laten ontsporen dat het weer grappig wordt. Akkoord, hij durft wel eens te leunen op de schouders van boze voorgangers als Thomas Bernhard, Louis-Ferdinand Céline of Willem Frederik Hermans, maar hij is niet kinderachtig over die invloeden.

Zeker ook voelt hij verwantschap met het superieure gesomber van L.H. Wiener. Over Wiener schreef Drehmanns ooit: "In een land waar Kader Abdolah en Kluun triomfen vieren met steunzolenproza, is hij een gracieuze balletdanser die vrijwel onopgemerkt zijn kunsten vertoont." Terwijl Wiener intussen gelukkig uit het literaire maquis is bevrijd, wordt het nu tijd dat ook Drehmanns' proza hetzelfde lot ondergaat.

Drehmanns lijkt bij elke boek beter te worden. In zijn nieuwe roman *Altijd maar begraven* worden we meegezogen in de zelfdestructieve gedachtemaalstroom van Hans Woedman, persklaarmaker en corrector van beroep, die op een zekere dag zijn gezapige leventje in Breda de rug toekeert. In de nacht van zijn veertigste verjaardag, terwijl hij ontdekt hoe zijn liebhende vrouw Bebel de woonkamer met guirlandes en ballonnen heeft versierd, kiest hij het hazenpad omdat hij zich afgrijselijk beknelde voelt. De zorgzame Bebel is zes maanden zwanger van hun eerste zoon en Woedman kan zich maar niet bij neerleggen bij de komst van het

FOTO TIM DIRVEN

"duivelsgebroed": "Boven lag de cipier te slapen met de sleutel in haar buik. Dus voordat ze die sleutel tevoorschijn zou toveren om hem voorgoed aan al die kettingen vast te leggen, moest hij maken dat hij wegwam."

Met zijn autootje, waarop potsierlijk een logo van de Stichting Thuiszorg is achtergebleven, tuft hij "als een hedendaagse

Bratislava, Bicske, Bjeloavar, Banja Luka en Botevgrad, steeds dieper in het oosten van Europa om later terug naar Duitsland te keren (de route is instructief weergegeven op een bijgevoegd kaartje).

Woedman overnacht zowel in slaperige oorden als in historische, door voorbije oorlogen verminkte plekken. Hij legt een voorkeur aan de dag voor droeve postcommunisme stadjes waar de terneergeslagenheid als een natte dweil in zijn gezicht wordt gesmeten. Hij stapt ook af in kuuroorden, waar hij zichzelf laat verwennen en reinigen, niet zonder bedenkingen: "Je zoon wordt binnenkort geboren en jij volgt een verjongingskuur tussen halfdoede mensen, zei hij in zichzelf. Je bent werkelijk ongeneeslijk. Je moet binnenkort afstand doen van de troon en je gedraagt je als een verwend prinsje."

Zoveel is duidelijk: dit is geen plezierreisje. Tijdens de odyssee voert Woedman een slopend zelfonderzoek. Hij legt zichzelf het vuur aan de schenen en ontdekt al gauw de kern van zijn vluchtmechanisme: "Je bent de meester van de omtrekkende bewegingen", van "het pathetisch gespartel", "een luchtfietsers". Gaat het om een ordinaire midlifecrisis? Welnee. Het woord doet Woedman groen van woede uitslaan, al moet hij wel bekennen dat Bebel hem op handen droeg, hij die het niet waard was en zich vervolgens als een schoft gaat gedragen.

Drehmanns houdt de querulantie van

zijn hoofdpersonage goed op stoom en doorspekt ze met ongemeen gemakkelijke situaties (zoals wanneer hij zich wil aanmelden als ontminner in Bihac bij de plaatselijke EUFOR-commandant). Woedman weet gaandeweg van geen hout meer pijlen te maken en rijdt zichzelf in elk volgend stadje meer in de wielen. En daar wordt vooral de lezer beter van, want Drehmanns laat zijn zinnen sprankelen en vonken en ondanks menige uitweiding vallen de woorden steeds lenig op hun pootjes. Minder goed vergaat het kankerpit Woedman. "Misschien moet jij, Hans Woedman, eens helemaal van top tot teen gecorrigeerd worden, gezuiverd van elke spelfout en kromme redenering. Zodat er eindelijk eens tekening in je leven komt. Zodat je eindelijk eens van de drukpers kunt rollen en jezelf smetteloos aan de wereld kunt vertonen." Helaas, in eindhalte Bergen-Belsen is de ontluistering van de would-be schrijver compleet en wordt ze met een vuistslag in bloed gesmoord.

Het enige wat je op dit boek kunt afdingen is dat de spoel van Drehmanns misschien ietsje te lang wordt afgerold. Met een B-stadje minder konden we het vast wel stellen. Ook de foto's van op de rug gefotografeerde passanten (vertrekken!) voegen weinig toe aan de grauwigte atmosfeer. Toch is dat slechts detailkritiek op een roman waarin woede en zelfverachting elkaar tot zelden geziene hoogten aanvuren.

Het boek

PETER DREHMANNS
Altijd maar begraven
Contact, Amsterdam
285 p., 21,90 euro

Terwijl de hoofdpersoon op zijn tocht gaandeweg van geen hout pijlen meer weet te maken, laat de auteur zijn zinnen sprankelen en vonken

graalridder", als "een man zonder geheugen" naar het oosten. In zijn tas bevinden zich achtentachtig prozaminiaturen. Vanuit zijn fascinatie voor de letter B doet hij vervolgens enkel steden aan wiens naam met de letter B begint. Want: "Al het goede, alles wat zijn leven beslissend had beïnvloed, begon met de letter B." Wat volgt is een hallucinante tocht langs 20 plaatsen als Berchtesgaden, Bad Hall, Brno,

advertentie

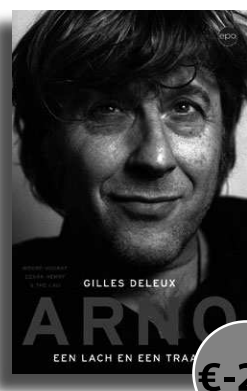
DE GROENE WATERMAN BIEDT EEN EXCLUSIEVE KORTING AAN DE LEZERS VAN DE MORGEN

GILLES DELEUX

Arno
Een lach en een traan

'Putain, putain', 'Jive to the Beat', 'Vive ma liberté', 'Les yeux de ma mère', Jean Baltazaaaar',.....het zijn allemaal successen van Arno. Hij is inmiddels een levende legende geworden. Maar het is niet vanzelf gegaan, hij heeft er voor moeten knokken. *Arno, een lach en een traan* is het resultaat van een jarenlang onderzoek van Gilles Deleux naar de artiest Arno en zijn omgeving. De auteur heeft gepraat met familieleden, vrienden, mensen uit het vak en heeft er een bijzonder aangename biografie over geschreven. 'Putain, putain, quel bon bouquin' (Jane Birkin)

Prijs: €23,00€ → €20,50

€-2,5

Boekhandel
De Groene Waterman
Wolstraat 7
2000 Antwerpen
Tel 03/232.93.94

€-2,5

PASCAL VERBEKEN

Arm Wallonië
Een reis door het beloofde land

In 1903 schreef de Franstalige journalist Auguste De Winne *Door arm Vlaanderen*, een klassiek verslag van een lange reis langs 'gaten van verdriet' waar armoede, hongersnood, analfabetisme en uitbuiting welig tierden. Honderd jaar later maakt Pascal Verbeke de reis in de andere richting. In *Arm Wallonië* gaat Verbeke 'on the road' dwars door het platteland van Waals-Brabant en verder langs de oude industriële as van de Borinage, Charleroi, Seraing, Luik..

De foto's van Michiel Henryckx spreken boekdelen.

Prijs: €19,95 → €17,45

Kortingbon geldig bij afhaken in de winkel of indien u bestelt via www.groenewaterman.be (Lezersservice De Morgen). Bon geldig tot 30 juni.